

בעבודה ניהלתי מאות אנשים,

בבית הוא לא הרשה שיהיה לי כסף מזומן

רעות (48) גדלה במשפחה קשת יום. כשהתאהבה בגבר אמיד האמינה שדאגותיה הכלכליות הסתיימו. אבל אז הוא החל לשלוט בה, פיקח על ההוצאות שלה, בודד אותה מהעולם וגרם לה להאמין שהיא לא שווה.

פרק מתוך הספר "באה בחשבון" מאת ענת בר לב אפרתי ועמותת "רוח נשית", שמקבץ עדויות מצמררות של נשים שעברו אלימות כלכלית

ה

הפעם הראשונה שבה הבנתי שאני נפגעת אלימות הייתה רק אחרי 15 שנות נישואים שבהן ניסיתי לתחוק את הפנטזיה שהכול בסדר. ממש בסדר.

נסעתי לכנס מקצועי ופגשתי מישהי שעברתי איתה בעבר והקשר שלנו התנתק – כמו כל הקשרים שהתנתקו בגלל בעלי. כיוון שלא נפגשנו זמן רב, ויתרנו על הכנס והלכנו לבית קפה קרוב. שם התחיל הכול. התחלתי לספר לה (וגם לעצמי...) את כל מה שאני עוברת. היא עצרה אותי והלכה לאוטו להביא את הלפטופ, כדי שהיא תכתוב את מה שאני מספרת לה. רק בדיועבר הבנתי כמה שהיא הייתה חכמה. בעלי ידע שאני אמורה לחזור בחמש, אז היה לי זמן לשבת איתה בלי שפחדתי ממנה יקרה אם אאחר. כשהיא שלחה לי במייל את התמליל היא אמרה לי: "תקשיבי, את אישה מוכה". אמרתי לה: "שטויות. הוא אבא טוב. הוא מטפל בכול. לא חסר לי כלום".

ובכל זאת, זה לחלחל אליי. במקביל חזרתי להיות בקשר עם חברה מהבנא שהיא עוברת סוציאלית קלינית. סיפרתי גם לה הכול, ובפעם הראשונה התחלתי להבין שאני תחת מנגנון אלים בבית והתחלתי לחשוב איך לצאת מזה.

היה לי ברור שאני צריכה ללכת לטיפול ושאצטרך לפנות לעורך דין, אבל שגם לא אוכל להוציא כסף עבור זה מבלי שבעלי ידע. זה נשמע אבסורדי: הייתי מוכ"לית של חברה ענקית עם אלף עובדים, אבל לא ידעתי כמה כסף יש לי בבנק ולא הייתה לי גישה למשכורת שלי, אף על פי שאני הייתי זו שפרנסה את הבית והילדים. הייתי תלויה בבעלי תלות מוחלטת. הוא ניהל לי את החיים. ייחסתי לו תכונות של גיבור על. חשבתי שאני לא יכולה להסתדר בלעדיו.

כל השנים הוא ניהל מעקב מדויק אחרי ההוצאות וההכנסות, והרגשתי שהוא מבין הכול וידוע הכול. אני לא ידעתי כלום ולא שאלתי כלום לגבי מה שקורה בחשבון שלנו. מעולם לא הייתי בבנק. לא ידעתי כלום על ביטוחים, כמה משלמים למטפלת, כמה פנסיה יש לי. הוא היה עובר על תלושי המשכורת שלי ועל כל פתקי האשראי. אם הייתי מאבדת פתק הוא לא היה מדבר איתי, או שהיה יוצא מהבית בזעם וחוזר בבוקר.

הוא לא הסכים שיהיה לי כסף מוזמן. היה לי כרטיס אשראי והוא נתן לי תקציב. בכל פעם שחנקתי הוא היה שולח לי מייל לעבודה ששה משפטי יבשה: שלום רב, החודש חרגת בכך וכך, אבקשך לקחת לתשומת לבך.

אחרי אותה שיחה עם החברה, כשהבנתי שאני זקוקה לכסף כדי להתחיל לעזור לעצמי, ביקשתי מבעלי פנקס צ'קים. אמרתי לו שאני צריכה לקנות מוצרי קוסמטיקה ושהם לא מקבלים אשראי. נתתי לחברה שלי צ'קים, כתבתי בספקים שקניתי תכשירים קוסמטיים (כדי שבעלי לא יחשוד) והיא נתנה לי מוזמן. פחדתי פחד מוות, אבל הבנתי שאין לי ברירה. המטפל שהגעתי אליו אמר לי שאני יוצאת דופן. שברוך כלל נשים כמצב שלי לא יוצאות מנישואים. אבל למולי קרו לי ניסים שאפשרו את זה, ביחד עם הכוחות שכבר שכחתי שיש לי ושיגיליתי בעצמי מחדש.

"הוא שכנע אותי, שאני טיפשה, מכוערת ושיש לי ידיים שמאליות. היתי בטוחה שזה נכון ושתכף יעלו בעבודה על התרמית"

רציתי שמישהו סוף־סוף יטפל בי

נולדתי וגדלתי כבת הבכורה במשפחה קשת יום. מגיל צעיר גידלתי את עצמי ואת האחים שלי. ההורים עברו קשה והיו עסוקים בתלאות החיים. בגיל 14 כבר עברתי כפקידת קבלה במלון וניהלתי את החיים שלי בעצמי. אף פעם לא הכינו לי כריד לבית הספר, אף פעם ההורים לא באו לאסיפות הורים. הייתי ילדה מרצה והמשתכתי להיות מרצה גם כשגדלתי. את בעלי הכרתי באוניברסיטה. הוקסמתי ממנו מאוד. יום אחד הוא הקפיץ אותי הביתה אחרי הלימודים. התרשמתי מהרכב המפואר שלו. התחלנו ללמוד יחד למבחנים ברייה שלו שהייתה בשכונה יוקרתית. ראיתי שהדירה שלו נקיה, ושיש סירים עם אוכל מבושל על הכיריים, והוא אמר שזו חברה שלו שמנקה ומבשלת. ואז הוא סיפר לי שהם נפרדו. הפכנו במהרה לסוג של זוג, ואני הרגשתי שהוא מצפה שאנהג כמו החברה הקודמת, ועשיתי את זה כי רציתי לרצות אותו. בדיועבר, ולאחר טיפול פסיכולוגי, הבנתי שמעולם לא באמת אהבתי אותו ולא נמשכתי אליו. הייתי איתו כי רציתי שמישהו סוף־סוף יטפל בי. ראיתי איך הוא מטפל בחשבונות של המשפחה שלו, מנהל את העניינים שלהם עד הפרט הכי קטן, והוקסמתי. רציתי שהוא ידאג גם לי ככה, כי אף אחד לא טיפל בי אף פעם מעולם. רק אחרי הרבה שנים הבנתי שהוא שיקר בעניין החברה שכביכול הייתה לו. מי שניקתה ובישלה לו אז הייתה העוזרת. בסוף הקשר שלנו גיליתי שהוא שיקר לי לגבי עוד הרבה דברים. הוא הסתיר את הקשר באוניברסיטה ומהוריו ולקח הרבה זמן עד שהוא הומין אותי לארוחת ערב אצל ההורים שלו. כשהגעתי לשם נדהמתי. זה היה בית מפואר כמו של משפחת אצולה. החבקים של המפיות התאימו לרגלי הכיסאות. כולם היו לבושים כמו בסרטים. אמרתי לעצמי: יותר טוב מזה אין. היו לנו שבע שנים של חברות און אנד אוף. פעם הוא התעצבן על משהו והוריד אותי מהאוטו

מחוץ לבית ההורים שלי. לא היה לי מפתח. היה חורף וקר והוא אמר שזה לא מעניין אותו. נתתי קעתי בחוץ שעות. אחרי תקופה הוא שלח לי הביתה פרחים וחזרנו להיות יחד. אחרי שסיימתי תואר שני בהצטיינות יתרה וכולם התפעלו ממני, הוא הציע לי נישואים. אמא שלו מאוד אהבה אותי, וגם זה מבחינתו נתן לגיטימציה לנישואים איתי.

גיליתי שאבא שלו הרביץ לאמו

החתונה הייתה מפוארת. הרגשתי כמו בסרט ושוה לא קשור אליי. כשעלינו לחדר אחרי החתונה לספור את הצ'קים, התביישתי בסכומים שהביאו בני המשפחה שלי לעומת מה שהביאו הקרובים שלו. מליל החתונה אני זוכרת בזעזוע גם את יחסי המין. הם היו מבוססים על זה שאני צריכה לענג אותו כדי שיגיע לסיפוק. כך היה גם בהמשך. אם לא הייתי עושה את זה היו עונשים: הוא היה מפסיק לדבר איתי, וימים שלמים היה יוצא כל ערב וחוזר בבוקר מבלי לדבר איתי. לפעמים זה נמשך חודשי. אני זוכרת את עצמי אחרי האקט הולכת לשיי רותים, פותחת ברוזים, בוכה, צועקת ומקיא. נגי עלתי ממנו. הרבה פעמים נתתי לו את מה שהוא רצה כדי להשיג שקט.

עם הזמן, אמא שלו הפכה להיות החברה הכי טובה שלי. הגענו לרמות גבוהות של קירבה. אחרי החתונה היא התחילה לספר לי סיפורים והתברר לי שאבא שלו היה איש אלים שהרביץ לה ולא הרשה לה להביא חברות הביתה, שהיה צועק עליה ומשפיל אותה: "עריף שתשקתי"; "כמה טיפשה את יכולה להיות!"; "אין שכל אין דאגות" – משפטים שגם אני שמעתי, מהבן שלה. נולדו לנו שלושה ילדים. באיזשהו שלב הוא נהיה מובטל ואני פרנסתי. זה לא הפריע לו להמיר שרף לשלוח בי בכל תחומי החיים. אני אדם שורד. אני מסתגלת ומרצה. באמת האמנתי שאני פחותת ערך ולא יכולה להסתדר בלעדיו.

הדירה שגרנו בה הייתה על שם אביו. אני לא יכולתי לקנות כלום ללא אישור שלו. כל בקשותיי שהוא יקנה דברים נתקלו בסירוב מצידו או ברשימת תנאים. סבלתי מכאבי גב וביקשתי

"היה אסור לי לדבר בטלפון מהבית. הוא היה אומר לי: 'כשאת בבית את צריכה לטפל בילדים'"

להחליף מזון. הוא סירב, אז הלכתי עם אמא שלו לקנות, כי לא היה לי לזה תקציב. חטפתי אחר כך צעקות וגידופים על איך העזתי וברור שהוא חדל מלדבר איתי. בתקופה שבה היה מובטל, הוא היה יושב בסלון בפיג'מה וכל יום כשיצאתי מהבית היה אומר לי: "ככה את יוצאת מהבית? העוזרת של אמא שלי נראית יותר יפה ממך". כשהיה נכנס הביתה היה אומר: "מה זה הריח הזה? אוי, זה ממך. את מסריחה". הוא קרא לי עצלנית כי אני קמה בשבע בבוקר ולא בחמש, ואני בצורה מזרחלת הפנמתי את זה שהוא צורק ושאני עצלנית.

הוא עשה דהילגיטימציה לאימהות שלי. היה אומר לילדים: "אני מגדל אתכם. אמא שלכם כל הזמן עוברת". כשהילדים היו קטנים הוא אמר להם שאני לא יודעת לנגב להם את הישבן, שאני משאירה אותו מלוכלך. אז הם היו מתאפקים כשהוא לא היה בבית.

הוא אמר לילדים שלא יאכלו את מה שביי שלתי כי הם יקבלו הרעלת מזון. בשישי בערב הייתי מבשלת עשרה סוגים של מאכלים כדי שאולי יהיה משהו שהוא יאהב, והוא היה מוציא קוטג' ואוכל בכפית מול הפנים שלי וליד הילדים. הוא שכנע אותי שאני טיפשה, מכוערת ושיש לי ידיים שמאליות. הייתי בטוחה שזה נכון, ושרק בעבודה שלי פשוט לא הבינו את זה ועוד מעט יעלו על התרמית. היה לנו מתקן של חימום מים בנז והוא לא הרשה לי לגעת בו. אמר שאני עלו לה לשרוף את הבית. רק הוא הדליק את החימום, ואם הוא לא הדליק לי הייתי מתקלחת במים קרים. וזה קרה הרבה פעמים, כולל בחורף.

הוא בודד אותי מכל העולם וסכסך ביני ובין המשפחה שלי. לא דיברתי תקופות ארוכות עם הוריי ועם אחיי. הוא שתל לי זיכרונות בראש. גם היה אסור לי לדבר בטלפון מהבית. הוא היה אומר לי: "כשאת בבית את צריכה לטפל בילדים". כשהייתי מדברת בטלפון ושומעת שהוא מכניס את המפתח לדלת, הייתי מנתקת את הטלפון ומוציאה מהשקע כדי שהחברה לא תחזור אליי. לחברה הייתי אומרת אחר כך שהייתה תקלה בקו. יום אחד הוא שלח לי מייל וביקש שניפי גש בבית קפה. באתי רועדת. פחדתי פחד מוות מהשיחות האלה. בפגישה הוא אמר: "יש לך עוד מחר בשמונה בבוקר לתת לי את הסיסמה של

"מדהים לחשוב שאישה יכולה להיות חזקה בחוץ - ובבית להתקלח בחורף במים קרים, כי אסור לה להדליק בוילר"

"אני זוכרת את עצמי אחרי האקט הולכת לשירותים, פותחת ברז, בוכה, צועקת ומקיא. נגעלתי ממנו. הרבה פעמים נתתי לו את מה שהוא רצה כדי להשיג שקט"

המיילים והטלפון ולמחוק את הפייסבוק שלך. אם זה לא יקרה, יהיו לזה השלכות". רעודתי, אבל לא נתתי לו. העונש היה חרם של כמה חודשים.

כל השנים האלה אף אחד לא ידע כלום. הבית תפקד למופת. הכול נראה רגיל כלפי חוץ.

יצאתי מהבית בלי כלום. חברות אספו לי ציוד

מן מה אחרי שפתחתי את הסיפור בפני החברות שלי, התקשר אליי מישהו שעזרתי לו בענייני עבודה שנתיים קודם, והיה לו עסק לציוד של חוקרים פריטים. הוא אמר לי: "את הצלת אותי ואני חייב לך, אז התקשרתי להגיד לך שבעלך היה פה וקנה מכשירי האזנה". הבנתי שבעלי אוסף חומר לתביעת גירושים. התחלתי להתכונן, לאסוף חומרים, לצלם מסמכים. סיפרתי הכול להורים ולאחים שלי והם תמכו בי והיו לצידי מרגע זה ולאורך כל הדרך.

בעלי הגיש לבית הדין הרבני תביעת גירור שים, וטען שהוא גידל את הילדים והוא צריך להיות המשמורן הבלעדי עליהם. עמדותי בבית הדין הרבני וסיפורתי על ההתעללות המינית. הם שלחו אותי ואותו לפוליצרף ויצאתי רוברת אמת. הם פסקו שהוא התעלל בי ושהוא צריך לשלם לי את כל הכתובה שלי. זה היה נס. התגרשנו תוך עשרה חודשים מהיום שהוא הגיש את התביעה. מלבד הכתובה לא קיבלתי כסף בכלל. גם לא חלק מהדירה שרשומה על שם אביו. הוא סגר את כל הכסף בבנק כך שאף אחד

מאיתנו לא ייגע בו. בדיועבר נודע לי שהוא העביר כספים למקומות אחרים. הלכתי למנהל הבנק. זו הייתה כמובן הפעם הראשונה שהוא ראה אותי בחיים. סיפרתי לו את הסיפור והתחלתי לבכות. הוא אמר לי: "אמא שלי עברה את מה שאת עוברת. אני אעזור לך".

כל התקופה הזו גרנו באותו בית, בחדרים נפרדים. ישנתי עם גז מרמיע ליד המיטה. עורכי הדין אמרו לי שאם אצא מהבית אאבד את הנכס, אבל הקשבתי לפסיכולוג שלי ולחברות שאמרו לי לצאת מהבית, למען הבריאות הנפשית שלי. יצאתי מהבית לדירה שכורה בלי כלום. לקתי חתי איתי את הילדים. חברות אספו לי ציוד. ואז התחילה אלימות משפטית מצידו. שוטרים דפקו בדלת בשתיים בלילה בטענה שאני מואשמת באימונים לרצח. אחרי שהתיק הזה נסגר, הוזר מנתי עם אבא שלי לחקירה פלילית. הוא טען שהשתלטי על המחשב שלו מהמחשב של אבא שלי. כמובן שלא היה ולא נברא. כעבור זמן קצר אבא שלי עבר צנתור בעקבות התקף לב שחטף. יום אחד גיליתי שהוא העביר אליו את תשלומי קופת החולים של הילדים, ולכן לא יכולתי לקבל מידע רפואי על הילדים שלי. הייתי צריכה להגיע עם הסיפור הזה למנכ"ל קופת החולים כדי שזה ייפתר. חזרתי להיות הנערה שמסתדרת לבד. גיי ליתי בעצמי את כל הכוחות ששכחתי שקיימים בי. על המשמורת נלחמנו עד זוב דם. רציתי לצמצם את הזמן של הילדים איתו למינימום, אבל הרמתי ידיים כי העובדת הסוציאלית והשופטת ראו בו אבא נורמטיבי. הילדים עוברים אצלו שטיפות מות. הוא ניסה לשחר אותם נגדי. שתל בהם זיכרונות כוזבים כמו שעשה לי. הוא ארגן מסיבות בת מצווה לבנות ולא הזמין אותי ואחר כך תבע ממני חצי מהעלויות. הוא תבע אותי עשרות תביעות, ובכל פעם הייתי צריכה לקחת עורך דין ולשלם הון תועפות ולבזבז זמן במשטרה ובבתי משפט. וזה לא נגמר.

אני עוברת היום בשתי עבודות, גם כמנכ"לית וגם ביעוץ, אבל נהנית מהחיים ומהחופש. אני יוצאת, מבלה, יש לי חברות, אני מתחזקת בית, כותבת דוקטורט ומרצה בכנסים גם בנושא אל-מות נפשית, כלכלית ומשפטית. אני מודה לו על כך שהגיש את התביעה נגדי ואפשר לי לצאת מבית הכלא. המטפל שלי אמר שהייתי בשבי ושגם לשבי מתרגלים, שקמתי בכל בוקר במשך 15 שנה לתאונת דרכים. מדהים לחשוב שאישה יכולה להיות חזקה בחוץ ולנהל את העולם ובבית להתקלח במים קרים, להפנים את זה שהיא מכוערת וליישן עם גז מרמיע.

חשוב לי להעביר את הסיפור שלי כי אני לא תואמת לפרופיל שיש לאנשים בראש לגבי אישה שעברה אלימות. יש המון נשים שחוששות שלא יאמינו להן, ולכן ממשיכות לשמור על הפסאדה. אני פה כדי לתת להן לגטימציה. להגיד להן שהכול בסדר איתן. לעזור להן להבין מה הן עוברות, אף על פי שלסביבה כל כך קשה להבין. ■

עמותת "ידו נשית" פועלת לקידום עצמאותן הכלכלית של נשים נפגעות אלימות. לפרטים ויצירת קשר: ruach-nashit.org.il

